

A život věčný

Původ materiálu

Marta Sedláčková

Pořadí v lekci

45

Téma

Náš cíl je u Boha.

Cíle

- Děti si povídají o tom, co bude — krásný Boží svět — na základě písničky podle Izajášova proroctví.
 - Děti si uvědomí, že život věčný neznamená žít věčně, ale jde o to, že nám Bůh chystá dobré a krásné věci.
 - Děti čtou text ze Zjevení a učí se pracovat s představami a obrazy věčného života, propojují se svým dneškem.
-

Pro učitele

Biblický text: Zj 21

Poznámky k textu

K výpovědi

Máte konkrétní *představy o nebi*, o věčném životě? Mají je děti? Co s nimi? Všichni autoři, kteří se o tom snaží psát, se shodují — „víc než oko spatřit smí, víc než slovo vypoví, víc než srdce toužit zná — Bůh ti dá!“ (viz 1Kor 2,9). To, jak mluvíme o věčném životě, jsou obrazy. „Nelze je sice eliminovat (vyloučit), ale ani nemohou být objektivizovány, zpředmětněny.“ (Hans Küng, *Krédo*) Bůh je vždy větší než naše představy, zcela jiný. Když mluvíme o věčném životě, mluvíme o našem setkání s tímto Bohem tváří v tvář — přesahuje to možnost naší řeči i představ. Přesto o tom Bible a její autoři svědčí — slovy a obrazy tohoto světa, jaksi předposledně. Domníváme se, že i my s dětmi můžeme na základě biblických představ

rozvíjet svoje obrazy a doufat tak v Boha, který nás vede k sobě.

Na základě biblických textů je možno našim představám dát hranice či směrovky.

Život věčný, to neznamená žít věčně, prodloužit nějak tento život zde nebo jinde, není to automatické pokračování. Nicejsko-cařihradské vyznání na tomto místě mluví o *životě budoucího v?ku*. „Budoucí skutečnost života... překonává přítomnost nepředstavitelnou měrou.“ (J. M. Lochman) Na této budoucnosti je nejpodstatnější, že se odehrává *tvá?í tvá? Bohu*, on je cíl a naplnění věčnosti — „Bůh bude všechno ve všem“ (1Kor 15,28).

Nejde však jen o čistou budoucnost, posmrtnou existenci. Možnost tohoto života spojená s vzkříšeným Kristem a náš věčný život již začal v daných poměrech našeho všedního života. *Budoucí skute?nost je v Kristu a v Duchu již p?ítomná*. — „Uprostřed smrti, ve světě poznamenaném smrtí, jsme obklopeni životem.“ (J. M. Lochman) Svůj život nežijeme jako v nudné čekárně na věčnost, ale jako ti, co přicházejícím poměrují věci, které dělají, jako ti, kdo vyhlíží naplnění svých snah. Věčný život je cíl našeho života. Proto pracujeme v jeho prospěch a voláme při tom — Maranatha — Pane, přijď již.

Věčný život, „nebe“ — biblickými slovy také „pravý sobotní odpočinek Božího lidu“ (Žd 4,9). Po všech našich zápasech — vyhraných i prohraných — nás čeká „věčné dovršení našich kusých životů a zhojení ran v odpočinutí Božího lidu.“ (J. M. Lochman). To, co děláme, to není první ani poslední — máme naději na „pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení.“ (Fp 4,7) Patří sem i naděje na smrt smrti, bolesti, soužení atd.

Věčný život znamená také *poznání v?cí tak, jak doopravdy jsou*, jako „plné přijetí do Boží pravdy“ (J. M. Lochman). Do plného světla se tak dostane náš život i dějiny světa, naše všelijak zauzlované cesty se ukážou ve světle přísné milosti a milostivého soudu Božího.

Věčný život v Bohu je — jedním slovem — láska. To je základní charakter věčného života, „láska nikdy nezanikne“. Protože Bůh je láska, protože Bůh nás miluje, s láskou na nás myslí, je nám určen věčný život, jen tak se neztratíme v nicotě, ve smrti: „Bůh je láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm.“ (1J 4,16)

V tom se zároveň ukazuje to, že k věčnému životu patří společenství, naše sdílení lásky ke druhým. Nebe není sobecká záležitost mezi mnou a Bohem. K tomu směřují biblické obrazy Božího království (synoptikové) nebo občanství v nebesích (jak je používá apoštol Pavel). „My víme, že jsme přešli ze smrti do života, protože milujeme své bratry; kdo nemiluje, zůstává ve smrti.“ (1J 3,14), tak se přidává apoštol Jan.

K příběhu

Jako text k „věřím věčný život“ jsme vybrali obraz ze Zjevení Janova, 21. kapitoly. Obsahuje podstatné výše naznačené momenty — blízká přítomnost Boží, dovršení věcí, zahlazení smrti a bolesti, vyjevení pravdy, společenství a láska.

Zároveň je poetickým obrazem, básní o naději. Mluví právě jazykem země o nevyslovitelných a nepředstavitelných skutečnostech nebe, které Bůh připravil pro svůj lid. Jan popisuje své vidění ve snu, takže tady pracuje „snová logika“ (např. velikosti perel, ze kterých byly brány, atd.), čtenář Bible ví, že i ve snech se vyjevuje Boží pravda.

Na rozdíl od apokalyptických filmů není tématem konec, boření, ale nové stvoření, obnovení. To, co Jan popisuje, není konkrétní popis toho, co bude, ale vyjádřením, že na budoucnost, která přichází od Boha, se můžeme spolehnout, je to hotová věc. Obsahem této budoucnosti je především vztah k Bohu — „já mu budu Bohem, a on mi bude Synem“ (Zj 21,7). Město podle Jana má obrovskou kapacitu, spojuje nebe se zemí a je místem Boží blízkosti. Je průsvitné (transparentní) a zářící, takže ovlivňuje a osvětluje život kolem sebe. (Velmi podrobný a čtivý výklad najdete v Jiří Mrázek, Zjevení Janovo, Karmelitánské nakladatelství 2009. Tu knihu stojí zato mít!)

V práci s dětmi nevyužívám příliš mnoho podrobných poznatků z výkladu, spíše pracuji s možností slyšet biblický text a na základě hry a biblického textu chci umožnit dětem, aby měly svoje vlastní představy.

Jako jiný obraz věčného života by mohl posloužit i starozákonní motiv z Iz 11,6nn (vlk s beránkem).

Úskalí

Neustále si musíme být vědomi obraznosti a předposlednosti našich obrazů nebe, věčného života. Proto je důležité v práci s dětmi říct něco v tomto smyslu: „Jaké přesně bude nebe, věčnost? Popravdě, to nikdo neví. Lidé si to představují různě.“

Na druhou stranu to nejsou jen nějaké pohádky, hezké ilustrace nebo růžové brýle. Boha jsme v Ježíši poznali jako lásku, můžeme se tedy spolehnout, že věčný život, nebe, je právě plná přítomnost Lásky, tedy Boha.

Odkazy

Lochman, Jan Milíč: *Krédo: základy ekumenické dogmatiky*. Praha: Kalich, 1996.

Ratzinger, Joseph: *Úvod do křesťanství*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007.

Lehman, Karl: *Věčný život. Teologické texty: sborník pro teoretické a praktické otázky teologie*. Dostupné [online](#).

Rejchrt, Luděk: *Věcím: výklad apoštolského vyznání víry*. Praha: Kalich, 2012.

Mrázek, Jiří: *Zjevení Janovo*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009.

Pro děti

Pro předškolní děti

Pro čistě předškolní skupinu využijte píseň Lud'ka Rejchrtů Písníčka o tom, co bude (Haleluja Amen 158). Zkuste ji s dětmi zazpívat, a ukázat jim, jak dá Bůh všechno do pořádku — nebudou zbraně, nebudou si lidé ani zvířata ubližovat, budeme si rozumět s Bohem a společně budeme zpívat veselé písně. Využijte obrázek lva a beránka. Můžete si s dětmi povídat, jaký by měl být ten nejlepší svět, co by na něm mělo být a proč (touto otázkou lze také začít, „vymalovat“ si ten svět a pak ho porovnat s písníčkou).

Pomůcky: zpěvník Haleluja Amen, event. Zpívejte s námi.

Pro mladší děti

Práce pomocí dramatických prvků, pro všechny věkové kategorie, funguje na smíšenou skupinu. (Podle Daniely Stolařové, provedeno na semináři učitelů nedělních škol s hroufem rozdílně starých dětí, které se neznaly navzájem, ani většinou neznaly učitelku.)

Praktické pokyny — s dětmi sedíme v kruhu, domluvíme si znamení, na které všichni musí ztichnout (zazvonění), kdo chce mluvit, bude se hlásit, apod.

Děti, vypravujeme si tady o tom, v co všechno my v kostele věříme a co považujeme za správné. Dnešní téma je, že věříme ve věčný život.

1. (Aktivita na začátek, která má za úkol děti rozpohybovat a zároveň na známé heslo „ohmatat“ pojem jednou — vícekrát — věc/někonečně. Hrajeme tehdy, pokud máme více času)

a vhodný prostor. Lze začít až povídáním o tom, co bychom [ne]chtěli dlat dlouho až v??n?)

Víte co, nejdříve si zahrajeme takovou honičku.

Rozehřívací honička (dvě verze): 1 — Jeden honí, koho chytne, ten musí umřít (zastaví se na místě, zmrzne, ve hře končí). Verze 2 — ten, kdo je chycen, může být zachráněn, pokud se ho někdo dotkne (podleze pod nohama apod.).

Reflexe (opět v kruhu): Co je lepší — mít jen jeden život nebo víc možností? Být déle ve hře? A jaké by to bylo, kdybychom měli nekonečně životů? (*Reflexe chce navodit p?emýšlení o tom, zda d?lat n?co vícekrát, dlouho je dobré/p?íjemné. Tady odpov?di budou pravd?podobn? mí?it k tomu, že to dobré je.*)

Aktivita/rozhovor: Navazuje na p?edchozí, ale za?íná opa?ným p?edznamenáním. Lze použít i bez p?edchozího. Říkáte, že je to dobré, když máte hodně životů, když je hra dlouhá (podle odpov?dí d?tí). A co třeba... uklízení (n?jaká nepopulární ?innost)? A teď si představte, že byste to měli dělat pět minut, půl hodiny, tři hodiny — baví vás to? (*D?ti to pravd?podobn? nebude bavit brzy.*) Dobře, tak co třeba... chození. (*Neutrální ?innost.*) Představte si to, že chodíte pět minut, dobré? Půl hodiny, dobré, i celý den se dá jít, když je člověk na výletě, ale jít už i v noci... (*Rozvád?jte podobn? jako u p?edchozího, tady to jde déle, ale nekone?n? to také nelze.*) A co třeba... jedení zmrzliny? (*Oblíbená ?innost — i zde s d?tmi hovo?te o tom, jak dlouho by takové jedení zmrzliny bylo dobré, a i tady se ukáže, že p?estože je to veskrze oblíbená ?innost, nemá smysl ji d?lat v??n?, nelze to.*)

Varianta: necháme děti předvádět to, co si mají představovat, aby se do toho lépe vžily.

2. (Krok dále — otázka, zda chceme zem?ít postavena do protikladu k tomu, zda chceme žít v ??n?. S d?tmi poznáváme, že žít nekone?n? dlouho není to, co se míní v??ným životem.)

Diskuze v kruhu: Chce se vám umřít? (*Odpov?di d?tí.*) Jak by to vypadalo, kdybyste byli těžce nemocní, na smrtelném loži? *Nechte d?ti p?edvést, položit se na zem.*

Učitel v roli — A já teď budu doktor (vezme si n?jaký léka?ský atribut, pláš?, stetoskop z d?tské hra?ky, n?co jako lék, nap?. lentilky, apod.), který vynalezl lék na tu vaši nemoc a k vám na tom smrtelném loži přijdu a vyléčím vás. Jaké to je, když vás vyléčím? Dobré, že? Neumřít na nemoc, to je fajn, to je příjemné.

Diskuze v kruhu: Když je dobré být vyléčený, chceme žít věčně? Znamená to teda, že budeme žít věčně? Jak vypadají lidé, kteří jsou staří? A šlo by to pořád, třeba do 400 let? Nebudeme nemocní? Strašně staří? Nebo budeme i věčně mladí? Znáte někoho takového?

Aktivita: Etuda — jak by to vypadalo, kdyby nám bylo 400 let? (A co teprve ta věčnost!)

3. *(Krok poslední — rozšíření pojmu v?ěný/v?ěnost jako opis pro setkání a bytí s Bohem, což je nevýslovná krása.)*

Co to teda je věčný život? Vidíme, že to asi neznamená žít nekonečně dlouho. Někdo řekne: Život věčný, to znamená, že věříme, že se můžeme dostat do nebe. Co to ale znamená? Že budeme sedět někde na obláčku? To asi ne, ale popravdě, jak to přesně bude vypadat, to nikdo neví, to se ani vyslovit nedá. Věříme, že to bude super, že na nás čeká Bůh, který nás má nadevšecko rád. Že se máme na co těšit, protože být v blízkosti Boha je nevýslovná krása, a že se tedy nemusíme bát smrti. Nikdo neví přesně, jak to bude vypadat, ale máme dovoleno si to představovat.

Lehněte si a zaposlouchejte se do toho, jak si to představoval jeden člověk jménem Jan, a jak o tom napsal v Bibli (Zj 21, vybrané verše, lehce upravený text):

Potom jsem uviděl nové nebe a novou zemi. Protože první nebe a první země pominuly a nebylo už ani moře. Uviděl jsem svaté město, jak sestupuje od Boha z nebe. Bylo moc nádherné.

Uslyšel jsem mocný hlas z trůnu: „Hle, Bůh bude bydlet s lidmi a oni budou jeho lid. On jim setře každou slzu z očí a smrt už nebude, ani pláč ani křik ani bolest už nikdy nebude; neboť minulé věci pominuly.“

Tehdy ke mně přišel jeden z andělů a řekl „Pojď, ukážu ti to krásné město.“

Odnesl mě na velikou a vysokou horu a ukázal mi Svaté město, sestupující od Boha z nebe a zářící Boží slávou. Jasem se podobalo nejdražšímu kameni, jako kameni jaspisu jasnému jako křišťál. Mělo mohutnou a vysokou hradbu s dvanácti branami. Tři brány byly z východu, tři brány ze severu, tři brány z jihu a tři brány ze západu.

Jeho hradba byla postavena z jaspisu, ale město bylo čisté zlato podobné čistému sklu. Základy městské hradby byly ozdobeny všemi nejkrásnějšími drahokamy: jaspisem, safírem, chalcedonem, smaragdem, ametystem a dalšími a dalšími.

A těch dvanáct bran bylo z dvanácti perel: každá z těch bran byla z jedné perly. Ulice toho města byla ze zlata, čistého jako průhledné sklo.

To město nepotřebuje slunce ani měsíc, aby v něm svítily, neboť ho rozzářila Boží sláva. Národy spasených se budou procházet v jeho světle a králové země do něj přenesou svou slávu. Jeho brány se ve dne nikdy nebudou zavírat, a nikdy tam nebude noc.

To je krásné, že? Chtěli byste v takovém městě bydlet?

Takhle si to představoval Jan, ale co když pro nás je nejkrásnější a nejlepší něco jiného? Chtěl by nás někdo svým nebem provést? *(Možno pokládat doplňující otázky, podle toho, co děti říkají — A co ostatní lidé, jsou tam taky? Kdo by tam mohl být, co tam už určitě nebude, atd.)*

Zakončete modlitbou — poděkujte Bohu za své představy a také za to, že naše představy určitě překoná a překvapí nás.

Pomůcky: „kostým“ pro roli doktora — např. bílé tričko, stetoskop, atd.; text Zjevení Janova.

Varianta

Pokud nechcete pracovat tolik s aktivitami a rozhovory, lze je více převyprávět. Můžete například použít motiv dětí, které si hrají na honěnou (viz první aktivita), libují si, že je druhá varianta zábavnější. Pak vymýšlejí, co by se dalo dělat nekonečně a co by je bavilo (viz další aktivita). Maminka je poslouchá a ptá se, zda by opravdu chtěli dělat věci věčně, žít věčně, jestli to vůbec jde. Zjišťují, že ne, nikdo nežije věčně. Jedno dítě se zeptá: A co v kostele, tam říkali, že věříme ve věčný život? Maminka čte příběh ze Zjevení, povídají si (povídáte si) s dětmi o jejich představách (viz závěr aktivit).

Pro starší děti

Už se vám někdy zdál sen, který vás potěšil, povzbudil vás?

Přečtu vám teď jeden z nejvelkolepějších snů, který kdo měl, a který zapsal, aby nás s ním potěšil. *Přečte ze Zjevení 21, například vybrané verše viz práce s mladšími dětmi. Text můžete posléze rozdat.*

Co vám přijde reálné, běžné? Co je opravdu snové? Co takový „sen“ může vyjadřovat — co nám těmi obrazy říká? Kde je v tom „snu“ Bůh? Jaký má vztah k lidem? Co z těchto představ a obrazů vás potěšilo?

Shrňte podobně: Věříme, že náš život má cíl v Bohu, ve společenství s ním. Tam, kde ho poznáme úplně, tak, jako on zná nás. Všechno, co nám nyní nebylo v našem životě jasné, pochopíme — proč a nač. Poznáme, co bylo dobré a co špatné. Budeme blízko Boha.

Jsou to obrazy jen pro budoucnost, nebo mají vliv i na současnost? *(Můžete psát argumenty pro obě varianty, rozdělit děti do dvou skupin, aby obhajovaly jednu či druhou variantu, atd.)* Jestliže mají, pak jaký?

Zapívejte píseň: Bojujte, bojujte dál (Svítá 17). Je tu nějaká souvislost se snem apoštola Jana?

Přesah

Spirituály, písně černošských otroků, jsou určitým typickým projevem touhy po věčném životě a po nebi. Velmi často o „Boží zemi, kde vládne jas“ zpívají. Ale není to pouze upnutí na zaslíbeno, spirituály v sobě často ukrývaly tajné návody a šifry pro útěk do států, kde bylo otroctví zrušeno, je v nich zcela „všední“ touha a zápas o to být svobodní. V tomto propojení se velmi dobře ukazují, co věříme, když vyznáváme „život věčný“.

Modlitba Rogera Schutze:

Pane, náš Otče,

jak doufá země v ranní červánky,

tak naše srdce očekává tvůj příchod.

Dovol nám rozbít stany

v tom koutku země, které tvé světlo zaplavuje,

a čekat tam spolu s tebou

novou zemi i nebe nové.

Báseň Josefa Václava Sládka (V náruči Boží):

V náruči Boží, odkud jsme vyšli,

večer se všichni sejdeme zas.

Kdo by se děsil, kdo by se třás?

Po dlouhé pouti navždy zas domů —

nikdy, už nikdy v tu chladnou dál!

Kdo by se děsil, kdo by se bál.

Liturgie

Rituál

Na úvod jednotlivých hodin můžete společně s dětmi recitovat:

Věřím v Boha Otce, který nás stvořil, věřím v jeho Syna, který nás zachránil, věřím v Ducha svatého, který nás proměňuje.

Nebo (podle refrénu Svítá 372):

Víru nám dej, co úskalí zdolává, k doufání měj, když prchá z nás odvaha, lásku rozdávej.

Biblický text k zapamatování

Bůh bude všechno ve všem. (1Kor 15,28)

Okénko do bohoslužeb

Život věčný. Občas se někdo ptá (třeba nějaký výzkum): Věříte v posmrtný život / Věříte v život po smrti? Víte, co odpovíte? Třeba věřím v Boha, ale posmrtný život? Nevím, mě to moc nezajímá, co bude po smrti bude. Vlastně je mi to trochu jedno. (Nachystejte moc krásně zabalený dárek, musí být vidět, že jste si se zabalením dali práci. Ukažte ho.) Představte si, že pro někoho chystáte dárek. Vymýšlíte, co by mu udělalo největší radost, dáváte si na tom záležet. Pak mu jej krásně zabalíte a těšíte se, až si ho ten člověk rozbalí. A bude se z něj radovat. Jenže ten člověk, místo aby ten dar rozbalil, tak řekne: Zase nějaký dar? Ten mě vůbec nezajímá. Je mi to jedno, co tam je. Vždyť já nic nepotřebuji. Život věčný je dar od Boha. Bůh pro nás má nachystáno něco krásného a dobrého. Těšme se na to a radujme se z toho!

Modlitba

Bože, děkujeme ti, že nás máš rád a že s námi chceš být. Dneska i napořád. Děkujeme ti, že nám naznačuješ, jak to jednou bude, že smíme doufat a představovat si, jak to bude krásné, a děkujeme, že nás stejně ještě překvapíš. To proto, že nás miluješ víc, než si dokážeme představit. Díky! Amen.

Odkaz na píseň

[Až svatí půjdou \(SV12\)](#)

[Nova země, nové nebe \(SV223\)](#)

[Aj, kamení volati bude, až vjíždět bude Král](#)

[Bojujte, bojujte dál, pohled'te jen, v dálce svítá](#)

[Čekám na to stále, čekám na to stále, že uzřím Jeruzalém](#)

[Já jdu tam do Boží země \(SV97\)](#)

[Kdybych znal množství jazyků](#)

[Kdo bude v nebi žít \(SV145\)](#)

[Přijď království tvé, přijď království tvé, amen](#)

[V nebi je trůn \(SV360\)](#)

[Víc, než oko spatřit smí \(SV368\)](#)

Cílová skupina

[Starší školní](#)

[Školní](#)

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

Katechetické cykly

[Desatero – Modlitba Páně – Krédo](#)

Téma

[Krédó](#)

Biblický odkaz (kat)

[Zjevení 21](#)